DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
12. juli 1990 *

I sag C-155/89,

angående en anmodning, som cour d'appel de Paris i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

den belgiske stat

mod

det franske selskab **Philipp Brothers SA,** Paris,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen og gyldigheden af artiklerne 25 og 31 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 317, s. 1),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden C. N. Kakouris og dommerne F. A. Schockweiler, G. F. Mancini, T. F. O'Higgins og M. Díez de Velasco,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— den belgiske stat ved advokaterne Benoît Cambier og Luc Cambier, Bruxelles,

* Processprog: fransk.

— Philipp Brothers SA ved advokaterne Jean-François Bellis og Jean-Yves Art, Bruxelles, samt advokat François Sage, Paris, og

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Denise Sorasio som befuldmægtiget,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at den belgiske stat, Philipp Brothers SA og Kommissionen har afgivet mundtlige indlæg under retsmødet den 27. marts 1990,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 3. maj 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 3. februar 1989, indgået til Domstolen den 2. maj s.å., har cour d'appel de Paris i medfør af EØF-Traktatens artikel 177 forelagt Domstolen en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen og gyldigheden af artiklerne 25 og 31 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter (EFT L 317, s. 1).

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem den belgiske stat og det franske selskab Philipp Brothers SA (herefter benævnt »Philipp Brothers«) vedrørende betaling af et beløb svarende til den sikkerhed, Philipp Brothers havde stillet for eksporten af to partier blød hvede bestemt til henholdsvis Norge og Finland, og som herefter var blevet frigivet.

3 I henhold til artikel 25, stk. 1, i forordning nr. 2730/79 i den affattelse, der gjaldt på det for sagen relevante tidspunkt, kan medlemsstaterne yde eksportøren forskud på hele eller en del af eksportrestitutionsbeløbet på betingelse af, at der stilles sikkerhed for forskudsbeløbet forhøjet med 15%. Artiklens stk. 2 bestemmer, at sikkerhedsstillelsen fortabes i forhold til de produktmængder, for hvilke der ikke inden for den krævede frist er ført de forskriftsmæssige beviser. Såfremt beviserne ikke kan fremlægges som følge af force majeure, opkræves forhøjelsen på 15% dog ikke.

4 Forordningens artikel 20, stk. 3, bestemmer, at beviset for, at de pågældende produkter er importeret til det tredjeland, som restitutionen er fastsat for, føres ved fremlæggelse af tolddokumentet eller en bekræftet kopi eller fotokopi heraf eller ved fremlæggelse af fortoldningsattesten. Artikel 20, stk. 4, opregner en række dokumenter, som kan fremlægges, såfremt de i stk. 3 nævnte dokumenter ikke kan fremlægges, eller de anses for utilstrækkelige. Yderligere skal eksportøren ifølge stk. 5 under alle omstændigheder fremlægge en kopi eller fotokopi af transportdokumentet.

5 Det skal tilføjes, at artikel 31, stk. 1, i forordning nr. 2730/79, bortset fra tilfælde af force majeure, fastsætter en frist på seks måneder til at indgive dokumenterne om udbetaling af restitutionen. Denne frist blev forlænget til tolv måneder i henhold til artikel 1, stk. 4, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1663/81 af 23. juni 1981 om femte ændring af forordning (EØF) nr. 2730/79, om anden ændring af forordning (EØF) nr. 798/80 og om ændring af forordning (EØF) nr. 52/81, for så vidt angår blandt andet fristen til at fremlægge de for visse udbetalinger fornødne dokumenter (EFT L 166, s. 9).

6 Såfremt tolddokumentet, fortoldningsattesten eller de i stedet herfor tilladte dokumenter (herefter benævnt »tolddokumenterne«) ikke kan indgives inden for den fastsatte frist, selv om eksportøren har gjort, hvad han kunne for at fremskaffe dem rettidigt, kan der ifølge artikel 31, stk. 2, i forordning nr. 2730/79 indrømmes eksportøren yderligere frist til at indgive dokumenterne. Denne mulighed blev yderligere udvidet til at omfatte en for sen indgivelse af transportdokumenterne, jfr. artikel 1, nr. 14, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 568/85 af 4. marts

1985 om tiende ændring af forordning nr. 2730/79 (EFT L 65, s. 5), der trådte i kraft efter det for sagen relevante tidspunkt.

7 I januar 1981 meddelte det belgiske interventionsorgan Office central des contingents et des licences (herefter benævnt »OCCL«) Philipp Brothers to licenser for eksport af blød hvede til henholdsvis Finland og Norge. Den 18. marts s.å. udbetalte OCCL selskabet forskud på de samlede forudfastsatte restitutionsbeløb for de to transaktioner, nemlig henholdsvis 4 351 899 og 8 298 816 BFR. Philipp Brothers stillede den nødvendige bankgaranti til sikkerhed for forskudsbeløbene.

8 Den 24. april 1981 frigav OCCL den stillede sikkerhed for eksporten til Norge og den 3. februar 1982 sikkerheden for eksporten til Finland. OCCL hævdede senere, at frigivelsen af sikkerhedsstillelsen skyldtes en administrativ fejl. OCCL fandt, at Philipp Brothers var forpligtet til at bevise, at de to transaktioner var blevet gennemført, og anmodede derfor den 10. august 1981 selskabet om at fremlægge de forskriftsmæssige dokumenter. Da OCCL ikke modtog noget svar, krævede interventionsorganet den 27. august 1982 tilbagebetaling af de to forskudsbeløb forhøjet med 15%.

9 Den 17. september 1982 indgav Philipp Brothers til OCCL en bekræftet kopi af tolddokumentet vedrørende eksporten til Norge samt en ubekræftet kopi af tolddokumentet vedrørende eksporten til Finland. Den 24. december 1982 fremsendtes kopier af transportdokumenterne til OCCL med oplysning om, at originalerne var blevet fremsendt den 19. august 1981. Den 22. marts 1983 gentog OCCL sit krav om tilbagebetaling, idet interventionsorganet gjorde gældende, at dokumenterne ikke var indgået rettidigt, og at der herudover ikke var indsendt en bekræftet kopi af det finske tolddokument. Den 15. april 1983 afviste OCCL videre en anmodning fra Philipp Brothers om yderligere frist til at bringe dokumenterne i orden. Da OCCL således ikke havde kunnet inddrive de krævede beløb, indbragte den belgiske stat sagen for tribunal de grande instance de Paris, hvis afgørelse den herefter indankede til cour d'appel de Paris.

10 Cour d'appel de Paris har besluttet at udsætte sagen og anmode Domstolen om en præjudiciel afgørelse af følgende spørgsmål:

»1) Bevirker det forhold, at det nationale interventionsorgan i den medlemsstat, der har ydet forskud på eksportrestitution, frigiver sikkerhedsstillelsen, jfr. artikel 25 i forordning (EØF) nr. 2730/79 af 29. november 1979, at eksportøren helt eller delvis frigøres for sine forpligtelser, navnlig for så vidt angår formen og fristen for fremlæggelsen af de beviser, der kræves for udbetaling af restitution?

2) Kan en fejl i forvaltningen ændre retsvirkningerne af afgørelsen om at frigive ovennævnte sikkerhedsstillelse?

3) Skal ansøgningen om yderligere frist, jfr. forordningens artikel 31, stk. 2, indgives inden udløbet af den almindelige forældelsesfrist?

4) Kræves det i henhold til forordningens artikel 31, stk. 2, at der foreligger force majeure, for at der kan indrømmes yderligere frist til at fremlægge nye tolddokumenter?

5) Finder forordningens artikel 31, stk. 2, ved analogi anvendelse på fremlæggelse af transportdokumenterne for de eksporterede produkter?

6) Såfremt det femte spørgsmål besvares benægtende, er forordningens artikel 31, stk. 2, da gyldig i forhold til proportionalitetsprincippet, når henses til den forskelsbehandling mellem to bevisformer, der herved opstår?

7) Er forordningens artikler 25 og 31 gyldige i forhold til proportionalitetsprincippet, for så vidt som eksportøren ifølge disse bestemmelser skal tilbagebetale den som forskud udbetalte restitution forhøjet med 15%, når beviserne for, at produkterne er eksporteret, fremsendt og bragt i omsætning, ikke er rettidigt fremlagt, skønt transaktionen rent faktisk er gennemført?«

11 Vedrørende hovedsagens faktiske omstændigheder, de relevante fællesskabsregler, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg for Domstolen henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Virkningerne af frigivelsen af sikkerhedsstillelsen (første og andet spørgsmål)

12 Med de første to spørgsmål ønsker den nationale ret i det væsentlige afgjort, om et nationalt interventionsorgans fejlagtige frigivelse af den i artikel 25 i forordning nr. 2730/79 fastsatte sikkerhedsstillelse frigør eksportøren for sine forpligtelser, navnlig for så vidt angår formen og fristen for fremlæggelsen af de beviser, der kræves for udbetaling af restitutionen.

13 Hertil bemærkes, at Domstolen i dommen af 5. december 1985 (Direktoratet for Markedsordningerne mod Corman, præmis 44, 124/83, Sml. s. 3777) fastslog, at frigivelse af sikkerheden ikke er til hinder for, at der anlægges sag for misligholdelse mod licitationskøberen af et parti smør fra interventionsorganerne. Domstolen fandt nemlig, at fællesskabsreglerne pålagde licitationskøberen et ansvar uafhængigt af sikkerhedsstillelsen, hvis frigivelse ikke kunne frigøre ham for hans forpligtelser.

14 Det således nævnte princip bør også anvendes i det tilfælde, hvor en eksportør, der har modtaget forskud på restitutionen, ikke kan føre bevis for, at de pågældende varer rent faktisk er importeret til bestemmelseslandet.

15 Det må imidlertid antages, at den fejlagtige frigivelse af sikkerheden under visse omstændigheder kan give eksportøren den opfattelse, at sagen er endelig afsluttet, idet interventionsorganet mente, at varerne var overgået til fri omsætning i bestemmelseslandet. Under sådanne omstændigheder påhviler det interventionsorganet, der er beføjet til at indrømme yderligere frist til at indgive de krævede dokumenter, at tage hensyn til den betydning, organets fejltagelse kan have haft for eksportørens adfærd.

16 De første to spørgsmål skal herefter besvares således, at det nationale interventionsorgans fejlagtige frigivelse af den sikkerhed, der skal stilles i henhold til artikel 25 i Kommissionens forordning nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter, ikke indebærer, at eksportøren fritages for sine forpligtelser. Såfremt interventionsorganet indrømmer yderligere frist til at indgive de forskriftsmæssige dokumenter, er

det forpligtet til at tage hensyn til, at den begåede fejl kan have påvirket eksportørens adfærd.

Fristen til at indgive anmodningen om yderligere frist (tredje spørgsmål)

17 Det bemærkes, at artikel 31, stk. 2, i forordning nr. 2730/79 giver mulighed for at indrømme yderligere frist, »når de ... krævede dokumenter ikke kan indgives inden for den fastsatte tidsfrist, selv om eksportøren har gjort, hvad han kunne for at fremskaffe dem inden for disse frister«. Denne formulering viser klart, at anmodningen om yderligere frist kan indgives selv efter udløbet af den for indgivelse af dokumenterne fastsatte frist.

18 Denne fortolkning støttes af den betragtning, at eksportøren eventuelt først på et tidspunkt tæt op til udløbet af den fastsatte frist bliver klar over, at det er umuligt at indgive de krævede dokumenter inden for fristen. I så fald kan han være forhindret i at indgive sin ansøgning inden fristens udløb (se i samme retning dom af 30. januar 1974, Kampffmeyer mod Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, 158/73, Sml. s. 101).

19 Det skal tilføjes, at det for at indrømme yderligere frist udtrykkeligt kræves, at eksportøren har gjort, hvad han kunne for at fremskaffe dokumenterne inden den fastsatte frist, jfr. ovennævnte artikel 31. Det påhviler eksportøren at bevise, at denne betingelse er opfyldt.

20 Det fremgår i øvrigt af bestemmelsens opbygning, at eksportøren hurtigst muligt skal indgive sin ansøgning (jfr. også dom af 28. maj 1974, Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel mod Pfützenreuter, 3/74, Sml. s. 589), og at det påhviler eksportøren at begrunde enhver forsinket indgivelse af ansøgningen om yderligere frist.

21 Det tredje spørgsmål skal herefter besvares således, at anmodningen om yderligere frist, jfr. artikel 31, stk. 2, i forordning nr. 2730/79, også kan fremsættes efter udløbet af den frist, der er fastsat for at indgive tolddokumenterne, forudsat at

eksportøren godtgør, at han har gjort, hvad han kunne for at fremskaffe dokumenterne inden for den fastsatte frist, og han kan begrunde, hvorfor ansøgningen ikke er rettidigt indgivet.

Betingelserne for at indrømme yderligere frist (fjerde spørgsmål)

22 Det fremgår klart af ordlyden af artikel 31, stk. 2, at yderligere frist til at indgive tolddokumenterne ikke indrømmes som følge af force majeure, men udelukkende under forudsætning af, at eksportøren har gjort, hvad han kunne for at fremskaffe dokumenterne rettidigt.

23 Den indbyrdes sammenhæng mellem de første to stykker af artikel 31 udelukker i øvrigt enhver anden fortolkning. Da stk. 1 udtrykkeligt undtager force majeure fra reglen om, at dokumenterne skal indgives senest seks måneder efter afslutningen af udførselstoldformaliteterne, ville stk. 2 være uden praktisk betydning, såfremt denne bestemmelse blot, for så vidt angår specielt tolddokumenterne, gentog, hvad der allerede generelt er fastsat i det foregående stykke.

24 Det fjerde spørgsmål skal herefter besvares således, at indrømmelsen af yderligere frist, jfr. artikel 31, stk. 2, i forordning nr. 2730/79, ikke afhænger af, om der foreligger force majeure, men udelukkende af, om eksportøren har gjort, hvad han kunne for at fremskaffe tolddokumenterne inden for den almindelige frist.

Indrømmelse af yderligere frist til at indgive transportdokumenterne (femte og sjette spørgsmål)

25 Med det femte og sjette spørgsmål har den nationale ret i det væsentlige ønsket afgjort, om artikel 31, stk. 2, i forordning nr. 2730/79 giver interventionsorganet mulighed for at indrømme yderligere frist til at indgive ikke blot tolddokumenterne, men også transportdokumenterne. Såfremt dette spørgsmål besvares benægtende, ønsker den nationale ret yderligere afgjort, om bestemmelsen er gyldig i forhold til proportionalitetsprincippet.

26 Det bemærkes først, at artikel 31, stk. 2, kun omtaler tolddokumenter, således at der ikke udtrykkeligt er fastsat nogen mulighed for at indrømme yderligere frist til at indgive transportdokumenter, når bortses fra force majeure i henhold til artikel 31, stk. 1.

27 Det bemærkes herefter, at sondringen mellem tolddokumenter og transportdokumenter — som med rette anført af Kommissionen og den belgiske stat — kan forklares ud fra det forhold, at det kan være vanskeligt for eksportørerne at få udleveret tolddokumenter fra det importerende tredjelands myndigheder, over for hvilke de ikke råder over pressionsmidler. Der består derimod ikke tilsvarende vanskeligheder med transportdokumenter, hvoraf eksportørerne ved cif-salg har en kopi i deres egenskab af befragter, eller hvoraf de i tilfælde af fob-salg let vil kunne få udleveret en bekræftet kopi hos køberne i kraft af kontraktsforholdet.

28 Philipp Brothers har gjort gældende, at selv om transportdokumentet er det eneste dokument, der mangler i sagen, må det nødvendigvis anerkendes, at varerne er blevet transporteret til tredjelandet med henblik på overgang til fri omsætning, hvilket netop fremgår af tolddokumentet. I så fald er det i strid med proportionalitetsprincippet, at sikkerheden fortabes, fordi transportdokumentet ikke er rettidigt indgivet. Hvis eksportøren har fået yderligere frist til at indgive tolddokumenterne, ville det derimod være meningsløst at udelukke samme forlængelse af fristen til at indgive transportdokumentet, da datoen for administrationens endelige afslutning af sagen under alle omstændigheder udskydes.

29 Ifølge Philipp Brothers har Kommissionen selv indset det uholdbare i, at der ikke kunne indrømmes yderligere frist for transportdokumenterne, idet den ved forordning nr. 568/85 har ændret artikel 31 i forordning nr. 2730/79 i overensstemmelse hermed.

30 Med hensyn til sidstnævnte argument bemærkes, at ændringen i henhold til forordning nr. 568/85, som anført af Kommissionen i besvarelsen af et skriftligt spørgsmål fra Domstolen, havde til formål at forenkle sagsbehandlingen for de

nationale interventionsorganer. Ændringen indebærer således ingenlunde, at sondringen mellem to kategorier af dokumenter, jfr. den oprindelige affattelse af artikel 31, stk. 2, er i strid med proportionalitetsprincippet.

31 Det bemærkes tillige, at denne forskelsbehandling hviler på de objektive grunde, der er anført ovenfor under præmis 27, idet alle de pågældende dokumenter ikke kan fremskaffes lige let.

32 Herefter skal det femte og sjette spørgsmål besvares med, at artikel 31, stk. 2, skal fortolkes således, at der ikke kan indrømmes yderligere frist til at indgive transportdokumenterne. Gennemgangen af den forelæggende rets sjette spørgsmål har intet frembragt, der kan rejse tvivl om denne bestemmelse.

Gyldigheden af artiklerne 25 og 31 i forordning nr. 2730/79 i forhold til proportionalitetsprincippet (syvende spørgsmål)

33 Det fremgår af forelæggelseskendelsen, at det ifølge den nationale ret kan forekomme stridende mod proportionalitetsprincippet, at en eksportør, der ikke inden for den bindende frist har fremlagt de foreskrevne beviser for en faktisk gennemført transaktion, straffes ved at miste det forudbetalte restitutionsbeløb forhøjet med 15%. Det beløb, der stilles som sikkerhed, skal nemlig garantere den faktiske gennemførelse af eksporttransaktionen og ikke indgivelsen af dokumenterne.

34 Det bemærkes i denne forbindelse, at ved afgørelsen af, om en EF-retlig bestemmelse er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, må det efter Domstolens faste praksis (jfr. senest dom af 27. juni 1990, Lingenfelser mod Forbundsrepublikken Tyskland, C-188/89, Sml. s. I-2637) først undersøges, om de foranstaltninger, der iværksættes til gennemførelse af bestemmelsens formål, er afpasset efter formålets betydning, og for det andet, om foranstaltningerne er nødvendige for at gennemføre det.

35 I det foreliggende tilfælde fremgår formålet med forudbetaling af restitutionsbeløbet og den dertil knyttede sikkerhedsstillelse af nittende betragtning til forordning

nr. 2730/79, der lyder således: »for at lette finansieringen af udførselsforretningerne for eksportørerne bør medlemsstaterne bemyndiges til, så snart udførselstoldformaliteterne er afsluttet, at forudbetale hele restitutionsbeløbet eller en del deraf, på betingelse af, at der stilles sikkerhed, som skal sikre, at denne forskudsbetaling tilbagebetales i tilfælde af, at det senere måtte vise sig, at restitutionen ikke burde være betalt«.

36 Yderligere fremgår formålet med at fastsætte en bindende frist til at indgive told- og transportdokumenter af 23. betragtning til forordningen, hvorefter det »af hensyn til en hensigtsmæssig forvaltning bør ... kræves, at ansøgningen og alle øvrige nødvendige dokumenter for betalingen af restitutionen indgives inden for en rimelig frist«.

37 Det bemærkes yderligere, at det forhold, at det beløb, der skal stilles som sikkerhed i henhold til artikel 25, stk. 1, i forordning nr. 2730/79, er 15% højere end det forskud, eksportøren har modtaget, kan begrundes i ønsket om at undgå, at eksportøren får en uberettiget finansiel fordel i perioden mellem udbetalingen af forskuddet og den eventuelle fortabelse af sikkerhedsstillelsen, såfremt eksporttransaktionen ikke gennemføres.

38 Når henses hertil, må det fastslås, at indførelsen af en bindende frist til at indgive de nødvendige dokumenter som bevis for, at eksporttransaktionen har fundet sted, er en nødvendig foranstaltning for at undgå, at eksportøren får en uberettiget fordel.

39 Det kan ikke anses for urimeligt, at denne frist er fastsat til seks måneder, når henses til, *at* det er i de erhvervsdrivendes egen interesse, at sikkerhedsstillelsen frigives hurtigst muligt, *at* interventionsorganerne nødvendigvis må afslutte sagerne vedrørende transaktioner, for hvilke den pågældende medlemsstat har udbetalt forskud på restitutionsbeløbet, *at* det er muligt at indrømme yderligere frist til at indgive tolddokumenter, som det kan være vanskeligt at opnå fra myndighederne i tredjelande, og *at* der gælder en særregel i tilfælde af force majeure.

40 Det følger heraf, at såfremt de foreskrevne dokumenter ikke er indgivet inden for en frist på seks måneder, står den sanktion, der består i, at sikkerhedsstillelsen fortabes, eller at der skal betales et tilsvarende beløb, hvis sikkerhedsstillelsen er frigivet, ikke i et urimeligt forhold til formålet med ordningen eller til de krav, der naturligt må stilles til ekspeditionen af sager om forudbetaling af restitutionsbeløb.

41 Herefter skal den nationale rets syvende spørgsmål besvares således, at gennemgangen heraf intet har frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af artiklerne 25 og 31 i forordning nr. 2730/79.

Sagens omkostninger

42 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af cour d'appel de Paris ved kendelse af 3. februar 1989, for ret:

1) **Det nationale interventionsorgans fejlagtige frigivelse af den sikkerhed, der skal stilles i henhold til artikel 25 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2730/79 af 29. november 1979 om fælles gennemførelsesbestemmelser for eksportrestitutioner for landbrugsprodukter, indebærer ikke, at eksportøren fritages for sine forpligtelser. Såfremt interventionsorganet indrømmer yderligere frist til at indgive de forskriftsmæssige dokumenter, er det forpligtet til at tage hensyn til, at den begåede fejl kan have påvirket eksportørens adfærd.**

2) **Anmodningen om yderligere frist, jfr. artikel 31, stk. 2, i forordning nr. 2730/79, kan også fremsættes efter udløbet af den frist, der er fastsat til at indgive tolddokumenterne, forudsat at eksportøren godtgør, at han har gjort, hvad han kunne, for at fremskaffe dokumenterne inden for den fastsatte frist, og at han kan begrunde, hvorfor ansøgningen ikke er rettidigt indgivet.**

3) **Om der kan indrømmes yderligere frist, jfr. artikel 31, stk. 2, i forordning nr. 2730/79, afhænger ikke af, om der foreligger force majeure, men udelukkende af, om eksportøren har gjort, hvad han kunne, for at fremskaffe tolddokumenterne inden for den almindelige frist.**

4) **Artikel 31, stk. 2, skal fortolkes således, at der ikke kan indrømmes yderligere frist til at indgive transportdokumenterne. Gennemgangen af den forelæggende rets sjette spørgsmål har intet frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af denne bestemmelse.**

5) **Gennemgangen af det syvende spørgsmål har intet frembragt, der kan rejse tvivl om gyldigheden af artiklerne 25 og 31 i forordning nr. 2730/79.**

Kakouris Schockweiler

Mancini O'Higgins Díez de Velasco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. juli 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

C. N. Kakouris
Formand for Sjette Afdeling